

Zahrada poznání

*Motto ŠD: „Kdo si hraje nezlobí,
kdo poznává, všechno ví“*

Obsah:

Identifikační údaje školní družiny (dále jen ŠD)

1. Charakteristika školní družiny:
2. Materiální, technické a personální podmínky
3. Přijímá žáků do ŠD
4. Informační systém
5. Rovný přístup
6. Organizace ŠD
7. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví
8. Péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami
9. Cíle ŠVP v ŠD
10. Klíčové kompetence
11. Metody práce školní družiny
12. Průřezová témata
13. Témata ročního plánu ŠD

Příloha č.1:

Osnova pro poučení dětí o bezpečnosti a ochraně zdraví při činnostech ve školní družině

Příloha č.2

Návrh ročního tematického plánu

Příloha č.3

Kroužky ŠD

Příloha č.4

Hodnocení a autoevaluace

Identifikační údaje školní družiny

Název školy: Základní škola Jana Amose Komenského, Karlovy Vary,
Kollárova 19, příspěvková organizace

Součást školy: Školní družina

Sídlo: Kollárova 19, 360 09 Karlovy Vary

IČ školy: 709 337 82

IZO ŠD: 102 088 420

Ředitel školy: Mgr. Vilibald Schlapák

Vedoucí vychovatelka: Lenka Špoulová DiS.

Telefon školy: 353 300 321

Telefon školní družiny: 353 300 327

E-mail školy: sekretariat@zskomenskeho-kv.cz

E-mail školní, družiny: skola@zskomenskeho-kv.cz

Internetové str. školy: www.zskomenskeho-kv.cz

Zřizovatel: Statutární město Karlovy Vary

Sídlo zřizovatele: Moskevská 21, Karlovy Vary

Školní vzdělávací program ŠD zpracovala: Jitka Rentková

Na zpracování se podílely: Eva Merglová

Lenka Špoulová DiS.

Jitka Dítková

Vydáno 15. 9. 2014

Platnost dokumentu: od 1. září 2014

razítko a podpis ředitele školy

1. Charakteristika školní družiny (ŠD)

Naše ŠD byla založena v roce 1970 a organizačně je zařazena pod Základní školu J. A. Komenského Karlovy Vary, příspěvková organizace. Zřizovatelem školy je Statutární město Karlovy Vary. ŠD je určena pro žáky 1. stupně. Průměrný počet žáků v jednotlivých odděleních se pohybuje kolem v rozmezí 26-30 žáků a dětí. Kapacita ŠD je 210 žáků.

2. Materiální, technické a personální podmínky

ŠD se nachází v areálu ZŠ J. A. Komenského. Jedná se o jednoposchodovou budovu, v přízemní části s nově rekonstruovanou školní jídelnou. První poschodí je výhradně určeno naší školní družině. V roce 2006 byly nově zrekonstruovány šatny a WC. V souvislosti s navýšením kapacity jsme v prostorách u hřiště otevřeli další oddělení ŠD. Z kapacitních důvodů využívá ŠD v odpoledních hodinách také 1 třídu ZŠ pro práce jednoho oddělení ŠD.

Děti jsou rozděleny do oddělení podle věku. Při rozdělování dětí proto přihlížíme i k individuálním potřebám dětí a rodičů. Vždy přizpůsobujeme výchovné cíle dané věkové skupině. Děti se přijímají do školní družiny v měsíci září kalendářního roku, podle možností i v průběhu školního roku.

Oddělení jsou dostatečně prostorná, jejich uspořádání je specifické, vzhledem k výchovnému programu. Jsou vybaveny pomůckami, hračkami a materiálem v dosahu dětí. Vybavení školní družiny je doplňováno v průběhu školního roku podle finančních možností, ale i tvořivostí dětí, vychovatelek a za pomoci rodičů. Děti ze ŠD mohou využívat sportovní areál „AMOS“. ŠD dále využívá prostor tělocvičen. Ve škole jsou k dispozici interaktivní tabule, počítačová učebna, keramická pec.

V současné době naše ŠD disponuje sedmi nebo osmi odděleními (dle potřeby školy), které vedou zkušené a odborně kvalifikované vychovatelky.

3. Přijímání žáků do ŠD

ŠD je určena pro žáky 1. stupně ZŠ. Při zařazování se uplatňují aktualizovaná Kritéria pro přijetí dětí a žáků do ŠD. Kritéria obvykle upřednostňují přijetí dětí přípravné třídy a žáků 1., 2. a 3. tříd, u 4., popř. 5. tříd rozhoduje naplněnost oddělení školní družiny nebo los (dle platných kritérií) Kapacitu školní družiny nelze překročit.

Počet oddělení se řídí počtem přihlášených žáků do ŠD na začátku školního roku a každoročně se mění. Oddělení se naplňují do maximálního počtu 30 dětí. Z hlediska BOZP (důvody prostorové, pobyt dětí mimo budovu) je však doporučen počet 25 žáků na oddělení. V odděleních se sdružují žáci z různých tříd.

O zařazení do ŠD rozhoduje ředitel školy.

Zákonní zástupci vyplňují při přihlašování žáka do ŠD zápisní lístek, na němž upřesní rozsah docházky a způsob odchodu ze ŠD. Žák nebude ze ŠD předčasně uvolněn bez písemné omluvy, pokud jej zákonní zástupci nebo osoby uvedené v zápisním lístku nevyzvednou osobně. Pokud

bude odcházet s jinou osobou, než je uvedeno v zápisním lístku, prokáže se tato osoba plnou mocí od rodičů. Přihlašování a odhlašování žáků je prováděno písemně na základě žádosti rodičů.

Úplata ve školní družině je uvedena v aktualizovaném Vnitřním řádu nebo v jeho přílohách. Částka je rodiči posílána a uložena na účet školy. Ve výjimečných případech rodiče platí příspěvek v pokladně. Každému dítěti je přidělen na začátku školního roku variabilní symbol. Vychovatelky průběžně čerpají částky na nákup materiálu, pomůcek, her, hraček, sportovních potřeb, odměn do soutěží, nákup audia apod. Splatnost úplaty stanoví ředitel školy tak, aby byla úplata splatná nejpozději před ukončením účasti v dané činnosti. Úplatu může ředitel rozdělit do více splátek. Úplata může být snížena na základě rozhodnutí ředitele školy. Podmínkou pro snížení úplaty je podání písemné a odůvodněné žádosti rodičů.

4. Informační systém ŠD

- Nástěnka o činnostech všech oddělení (dostupné pro rodiče i děti)
- Roční plán
- Dostupné učební plány na 1. stupni ZŠ
  - Dotazník pro rodiče - stravovací návyky žáka
  - Pitný režim - zajišťují rodiče dle pokynů vychovatelek jednotlivých oddělení
  - Svačiny - mají žáci z domova
  - Jídelníček - sestavuje vedoucí ŠJ - vyvěšen na hlavní nástěnce k nahlédnutí rodičům

5. Rovný přístup

Vztahy mezi vychovatelkami, rovnocenné postavení žáků v kolektivu, volnost a osobní svoboda žáků, vyvážená dodržováním určitého řádu, důvěra, tolerance, ohleduplnost, zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc.

6. Organizace ŠD

Ranní provoz: 6:00 - 7:40 hod. (při děleném vyučování do 8:40 hod - první ročníky)

7:40 - 9:00 hod. - odpočinková a rekreační činnost, přechod dětí z ŠD do školy na vyučování, dohled

Odpolední provoz: 11:40 - 16:30 hod. dle rozvrhu tříd

11:40 - 13:30 hod. - hygiena, oběd, odpočinková činnost

13:30 - 15:00 hod. - zájmová a rekreační činnost

15:00 - 15:15 hod. - hygiena, svačina

15:15 - 16:00 hod. - příprava na vyučování, individuální psaní domácích úkolů (dle požadavků rodičů), zájmové kroužky

16:00 - 16:30 hod. - odpočinková činnost

Rozvržení časových intervalů lze upravovat dle aktuálních potřeb a okolností.

Při nevyzvednutí žáka do doby ukončení provozu, kontaktuje vychovatelka zákonného zástupce dítěte telefonicky. V případě, že by se ze strany zákonných zástupců docházelo opakovaně k nerespektování závěrečné hodiny provozu (včasné nevyzvednutí dítěte), postupuje ŠD podle

pravidel vnitřního řádu.

Po skončení ranního provozu převádějí vychovatelky žáky z prostorů ŠD do školní budovy, kde nad nimi dohlížejí. Po skončení vyučování, je opět vychovatelky převedou do ŠD. Čekají na ně ve vestibulu školy, kde třídní učitelé žáky předávají.

Z ŠD nemůže žák odejít sám bez omluvy, a to ani tehdy, odchází-li po skončení vyučování domů – vnitřní řád ŠD.

Při ranní činnosti a před ukončením provozu ŠD (v důsledku nemoci, nebo odchodu domů) lze spojit jednotlivá oddělení dohromady.

Informace o změnách ŠD, chování žáka a jiných záležitostech poskytuje rodičům vychovatelka písemně, nebo při osobním jednání s rodiči při vyzvedávání ze ŠD. Další konzultace poskytne vychovatelka po dohodě s rodiči ve smluveném termínu.

Kompetence pracovníků ŠD jsou určeny Organizačním řádem ZŠ.

7. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Pro činnost ŠD platí pravidla BOZP stejná jako pro ZŠ - při využívání tělocvičny, školního hřiště, či odborných pracoven pravidla jako ve školním řádu ZŠ. Záznam o poučení žáků se provádí do Přehledu výchovně vzdělávací činnosti, tedy třídní knihy v elektronické podobě v kolonce jiné činnosti – poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví dětí při všech činnostech ve školní družině.

Pitný režim je zabezpečen vlastní donáškou pití v nerozbitných lahvích z domova a při obědě ve školní jídelně.

Žák neopouští oddělení ŠD bez vědomí vychovatelky. Za žáka, který byl ve škole a do ŠD se nedostavil, vychovatelka nezodpovídá.

Doba pobytu v ŠD se řídí údaji na zápisním lístku.

V ŠD se žák řídí pokyny vychovatelek, dále pak školním řádem a Vnitřním řádem ŠD (viz příloha: „Vnitřní řád školní družiny“).

Na hodnocení chování v ŠD se vztahuje pochvala vedoucí školní družiny, pochvala ředitele školy, důtka ředitele školy, podmíněné vyloučení ze ŠD a vyloučení ze ŠD.

Pokud žák soustavně narušuje činnost ŠD a školní řád, může být ze ŠD vyloučen. Ředitel rozhodne o jeho podmíněném vyloučení nebo přímém vyloučení na základě výrazného porušování kázně, pořádku, ohrožování zdraví a bezpečnosti ostatních, při svévolné absenci v ŠD.

Zdravotní stav žáka:

8. rodiče musí informovat vychovatelku o zdravotním stavu svého syna/dcery, zejména při dlouhodobém onemocnění
9. o náhlé změně zdravotního stavu žáka vychovatelka informuje rodiče co nejdříve (telefonem, osobně)

Při úrazu je vychovatelka povinna poskytnout první pomoc, popř. odvést do sekretariátu školy k ošetření a v případě potřeby přivolat lékařskou pomoc, informovat ředitele školy a zástupce ředitele, zapsat úraz do knihy úrazů. Při absenci provede paní sekretářka záznam o úrazu.

Vychovatelky dbají, aby žáci nenosili do ŠD nebezpečné předměty, hračky a drahé předměty. O těchto podmínkách uvědomí vychovatelky rodiče na úvodní schůzce při nástupu do ŠD.

8. Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění. Vychovatelky pomáhají například žákům s poruchami učení, poruchami pozornosti a vnímání, poruchami řeči, žákům sociálně slabším, žákům z jiného sociálně kulturního prostředí. Také činnosti ve ŠD je třeba přizpůsobit skupinově či individuálně podle rozdílných potřeb žáka. Na zřetel přichází také práce s žáky mimořádně nadanými a talentovanými, pro které bude ŠD nabízet další zájmové aktivity.

9. Cíle ŠVP v ŠD

1. Umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení.
2. Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
3. Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci.
4. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
5. Přípravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a odpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti.
6. Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
7. Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.
8. Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.
9. Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.
10. K cílům patří **4 podmínky učení**: Učit se být; Učit se žít; Učit se jak na to; Učit se znát

Úkolem zájmového vzdělání v ŠD je rozvíjet osobnost žáka, podporovat jeho tělesný rozvoj zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení, stejně tak i učit jej žít ve společnosti ostatních. Činnosti ŠD ústí v získávání klíčových kompetencí pro život (dovedností, schopností, vědomostí i postojů).

10. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

vědomě eliminuje rušivé podněty a vytváří si optimální podmínky pro učení
vytváří si plán pro dosažení určitých cílů
vytváří si jednoduchá kritéria pro vyhodnocování toho, co se naučil, a posléze je i používá
zná jednoduché textové zdroje (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy) pro učení

Kompetence k řešení problémů

hledá různé varianty k řešení problémů a vybírá mezi nimi
nenechá se odradit případným neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení
přijímá odpovědnost za výsledek řešení problémů
ví, jakých chyb by se mohl dopustit při řešení problému

Kompetence komunikativní

dešifruje význam piktogramů, znaků a sám je ve srozumitelné podobě tvoří
rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace, zejména reklamy
využívá ke komunikaci telefon (i mobilní)
zná obvyklé české frazémy - vulgarismy (to je hustý, ty vole.)

Kompetence sociální a personální

oceňuje své spolužáky ve skupině za dobrou práci
při práci ve skupině se podělí o pomůcky a materiál
přijme jednoduchou roli ve skupině (člen skupiny, časoměřič, mluvčí. .)
ví, jak řídit a organizovat činnost ostatních dětí ve skupině

Kompetence občanské a činnostní

v krizové situaci a situaci ohrožující zdraví a život postupuje podle pokynů kompetentních osob
aktivně se zapojuje do veřejně prospěšných a charitativních aktivit
vnímá krásy přírody, cíleně o ní pečuje
zná základní společenské normy chování

Kompetence k trávení volného času

po celou dobu práce udržuje své pracovní místo v pořádku vyhodnocuje výsledky své činnosti
nebojí se říci „ANO“ (nebojí se převzít odpovědnost za splnitelné úkoly)
ví jak si plánovat a organizovat své pracovní činnosti

11. Metody práce školní družiny

Školní družina nabízí rozvíjení osobnosti žáka v nejrůznějších zájmových činnostech navazující na výuku ve škole (Hv, Pč, Vv, Tv, Prvouka). Vede žáky ke správnému chování a jednání s dospělými osobami, nejen ve škole, ale i mimo ni. Učí kamarádskému chování v dětském kolektivu. Vypěstovává návyky hygienické, samoobslužné a učí samostatně pracovat. Činnost ŠD je rozdělena na činnost odpočinkovou, zájmovou, rekreačně-herní, tvořivou, vycházky a přípravu na vyučování.

Odpočinková činnost obsahuje:

11. relaxace na koberci
12. spontánní činnost
13. předčítání pohádek
14. vlastní četba - knihy, dětské časopisy
15. komunitní hry - povídání o zážitcích prožitých s rodiči a kamarády
16. video
17. poslech CD - pohádky, písničky,...

18. hry na počítači

Rekreační a herní činnost obsahuje:

19. spontánní (konstruktivní) hry - stavebnice, panenky, autíčka...
20. stolní hry - šachy, dáma, domino, slova...
21. hry na řemesla - na školu, poštu, kadeřníka, lékaře...
22. míčové hry - na jelena, vyvolávaná, vybíjená, přehazovaná...
23. didaktické hry - na písničky, slovní kopaná...
24. běžecké hry- na kočku a myš, na peška...
hry se švihadlem - školka, přetahování, přeskokování...
25. hry intelektové cvičící pozornost, postřeh, paměť, smysly - Kuba řekl, navlékání korálků (přírodniny) ....
26. motorické hry rozvíjející rychlost, sílu, koordinaci, orientaci
27. hry v přírodě - házení na cíl, všichni proti všem... orientační hry v přírodě
28. tradiční hry - panák, čáp ztratil čepičku, „na rybáře“, školky s míčem, švihadlem...

taneční hry - „Zajíček v své jamce, Na Elišku, Na šáteček, Hlava-ramena-kolena-palce...“.

Příprava na vyučování

- zábavné procvičování učiva - didaktické hry, ověřování a upevňování školních poznatků v praxi, soutěžích a dalších činnostech
- získávání doplňujících poznatků při praktických činnostech - vycházky, poslechová činnost, práce na počítači, s knihou, časopisy
- vypracování domácích úkolů se souhlasem rodičů

Tvořivé - zájmové činnosti:

- 1) Esteticko výtvarná výchova- míchání barev, malování suchými pastely, zapouštění barev, tvorba koláží, malování voskem, tuží ....
- 2) Pracovně - technická výchova - dekorační vystřihovánky, skládání z papíru, modelování z modelíny, výrobky ze slaneého těsta, prostorové výrobky ozdobné i užité, dárky pro rodiče a budoucí prvňáčky. Práce se stavebnicemi.
- 3) Hudebně-pohybová výchova - hudební, taneční, představení pro rodiče a veřejnost, soutěže zaměřené na danou tematiku v ŠD.
- 4) Sportovní činnost - překonávání přírodních překážek, hry v terénu, na hřišti a v tělocvičně, sportovní hry, sportovní utkání v družstvech, atletika, míčové hry,
- 5) Přírodovědná činnost - vycházky do přírody, pozorování rostlin a živočichů a proměn přírody v jednotlivých ročních obdobích, ochrana přírody a chování v ní, poznávání našeho okolí, „Naše Vlast“, historie a památná místa
- 6) Zdravotní činnost - první pomoc a chování při nehodách

- 7) Dopravní výchova - upevňování pravidel chování na komunikacích (chůze po chodníku, silnici, přecházení vozovky, jízda na kole..), prohlubování znalostí základních dopravních značek pro chodce a cyklisty, pravidla chování v dopravních prostředcích, jízda zručnosti, vybavení kola
  - 8) Turistická činnost - vycházky a orientace podle značek, práce s mapou a kompasem
  - 9) Dramatická a recitační činnost - básničky, scénky, pohádky a jejich dramaturgie, dramatické představení pro rodiče a veřejnost
- 10) motivace žáků - zajišťuje si vychovatelka sama dle povahy činnosti. Jde o „vtáhnutí, probuzení“, aktivizování a nabuzení správné tvůrčí atmosféry žáků využití hudební produkce v průběhu činnosti

Užívané organizační pomůcky a materiály:

Hudebně-výchovná a pohybová činnost:

- Noty a hudební literatura dále:
  - Orfovy nástroje
  - Klavír
  - elektrické varhany
  - využití CD
  - specifické pomůcky při tanečcích (deštníky, obruče, stuhy, barevné šátky)

Výtvarná činnost: dle zvolené techniky, např.

- korková, bramborová tiskátka
- využití soli, koření, luštěnin, těstovin
- sítková technika - rozstříkávání využití kartónů, lepenek, vlnitých čtvrtek-
- koláže-papírové, textilní
- otisky listů, látek, materiálů s různými povrchy
- práce s různými výtvarnými pomůckami (barvy vodové, tempery, barevné tuže, křídly, pastely)

Pracovní činnost: dle zvolené techniky, například:

- modelářská sádra
- kamínky, kůra, traviny, semena atd.
- barvy tiskací, rozpínavé, na sklo, na textilie
- vlna, provázky, krupice, přírodniny
- barevný písek, korálky, stuhy, mašle
- různé typy barevných papírů, lepidel, pastelů, uhlů atd.

Sebevzdělávací činnost: pomůcky jsou přizpůsobeny specifické činnosti:

- činnost dopravní a právně výchovná
  - činnost přírodovědná branná (bezpečnostní)
- zdravotověda
- literárně-dramatická

Ostatní činnosti budou specifikovány v ročních, měsíčních, týdenních plánech vychovatelek.

Užívané organizační formy:

- individuální (věnovat péči slabším, méně zdatným a handicapovaným dětem)
- skupinová (stmelení dětí stejných, nebo podobných zájmů)
- hromadná (důležitost motivace rozvoj zdravé rivality a soutěživosti mezi dětmi)

Metodické cíle:

- rozvoj schopnosti samostatného rozhodování a uvažování dětí,
- rozvoj estetického cítění osobnosti žáka
- nabídka činností podle zájmů a nálad žáka
- rozvoj pozornosti, vnímání, soustředěnosti, pracovních návyků
- pestrá nabídka zájmových činností (dva rozdílné způsoby práce pedagogických pracovníků)
-
-

12. Průřezová témata

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Tématické okruhy - Osobnostní rozvoj; Sociální rozvoj; Morální rozvoj

2. Výchova demokratického občana (VDO)

Tématické okruhy - Občanská společnost a škola; Občan, Občanská společnost a stát; Formy participace občanů v politickém životě; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS) Tématické

okruhy - Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané

4. Multikulturní výchova (MKV)

Tématické okruhy - Kulturní diference; Lidské vztahy; Etnický původ; Multikulturalita; Princip sociálního smíru a solidarity

5. Environmentální výchova (EV) - ekologická

Tématické okruhy - Ekosystémy; Základní podmínky života; Lidské aktivity a životní prostředí; vztah člověka k prostředí

6. Mediální výchova (MeV)

Tématické okruhy - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace ze vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení; Vnímání autora mediálních sdělení; Fungování vliv médií ve společnosti; Tvorba mediálních sdělení; Práce v realizačním týmu

13. Témata ročního plánu ŠD

Tematické roční plány si všechny vychovatelky zpracovávají samy a specifikují je pro jednotlivá odd. ŠD (roční období, významné události a výročí, Vánoce, Velikonoce).

Místo, kde žijeme

Náš domov:

- u nás doma - kreslíme a malujeme jak trávíme společný volný čas s rodiči ptáme se, co kdo v našich rodinách dělá naš dům - ukaž co umíš, stavíme náš dům ze staveb, dílů stavíme ideální dům budoucnosti

Škola:

- naše škola není bludiště- cestujeme po škole, zjišťujeme, kdo všechno pracuje v naší škole (i nepedagogičtí pracovníci) navštívujeme školní jídelnu, kuchyni, už víme jak se připravuje oběd pro školní družinu
- škola Stánek vzdělání - vyrábíme piktogramy pro odd. ŠD, tříd, kluboven
- cesta do školy - povídáme si o cestě do školy a domů, ptáme se na bezpečnost každého z nás do školy, zajímáme se o dopravní značky, určujeme značky a jejich význam v ulicích, soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů, soutěžíme v jízdě zručnosti
- čím jezdíme - výtvarně zpracováváme různé hromadné dopravní prostředí
- chodec, cyklista -zjišťujeme, co nesmí chybět na našem kole

Naše město:

- obec, v níž žijeme - na vycházkách hledáme zajímavosti města, kreslíme, malujeme místa, kam rádi chodíme, kde je nám dobře (zákoutí, hřiště, kino, knihovna) navštěvníci - seznamujeme se s posláním knihovny, pošty, lékárny, nákupního střediska, místa postupně navštívujeme, hrajeme si na navštěvníky našeho města, kteří se ptají, kde najdou různé zajímavosti
- jak žijeme - kreslíme, čím bychom chtěli být, hledáme zdůvodnění volby, zjišťujeme, co musíme umět pro výkon vybrané profese (
- naši pomocníci - ten dělá to, a ten zas tohle, služby v místě bydliště, besedujeme na toto téma
- ztráty a nálezy - představujeme si, jak bychom se zachovali, kdybychom se ztratili, hrajeme si na "ztráty a nálezy" (klíče..)
- ochránci pořádku - besedujeme o práci příslušníků policie a porušování zákona, ne drogám, ukázka výcviku služebních psů
- na poště - posíláme dopisy, hrajeme si na doručovatele, exkurze - co musí umět pracovník pošty, hledáme dům podle adresy na budovách, podle popisných a orientačních čísel, navrhujeme známky s místními motivy
- cesta do knihovny - za dobrodružstvím, jdeme navštívit knihovnu, ptáme se knihovnice, které knihy si žáci nej raději i půjčují, z různých materiálů tvoříme pohádkové postavičky, čteme pověsti a příběhy z našeho regionu
- poznáváme osobnosti našeho města - kdo ze slavných žil, nebo navštívil naše město (spisovatelé, hudebníci, básníci)

Za humny:

- cestou necestou- seznamujeme se s mapovými značkami, učíme se určovat světové strany
- jsem Čech, vím, kde žiji - cestujeme prstem po mapě, navštívujeme známá místa, vyprávíme si o nich, sestavujeme mapu ČR z různých materiálů
- cestovní abeceda - soutěžíme, kdo zná nejvíce slov od určitých písmen (jména měst, hradů, rostlin, zvířat), zajímáme se o vlajky států - kreslíme je

Tradice našeho města:

- jak bylo dříve - naše historie - čteme, posloucháme pověsti našeho regionu, kreslíme znak města, povídáme si o jeho historii, heraldických, motivech, městských barvách, lázeňství-léčivé prameny, Karel IV.
- masopust - vyprávíme si, co jsou to masopustní zvyky, pořádáme dětský karneval,

vyzdobíme SD maskami

- vítáme jaro - besedujeme o lidových tradicích jara, probouzení přírody, její změny, parkové výzdoby města, vycházka
- slet čarodějnic - vyhlašujeme soutěž čarodějnice roku

Lidé kolem nás

Rodina:

- vizitka naší rodiny - představujeme povolání našich rodičů, pantomima, kreslíme, návštěva pracoviště některého z rodičů
- rodina babi a děda - povídáme si o prarodičích, čteme z knížek, vyprávění o životě prarodičů, písničky, ptáme se, kde a jak žijí naše babička a dědeček
- nezapomínáme na sestřenice a bratrance, tety a strýce - povídáme si o širší rodině, kreslíme strom rodiny, foto album
- Den matek - besedujeme, co pro nás znamenají naše maminky, vyrábíme dárky pro radost

Kamarádi:

- mít kamaráda - kamarádské vztahy, pravidla soužití, žebříček hodnot, besedujeme o našem teritoriu: místo po mé pravici je volné, byl bych rád, kdyby tam seděl, protože, hrajeme na malíře a malujeme portrét kamaráda, při hře zjišťujeme, jak známe (po hlasu, hmatu) kamaráda, povídáme si o rozdílu slov kamarád, přítel, spolužák
- učíme se toleranci a pořádku - přemýšlíme o vandalismu, opravujeme hry, uklízíme školní tašky, sebeobslužné práce
- nejsme všichni stejní - uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodněni někteří lidé (psychologicky a fyzicky) představujeme si pocity nevidomého, ostatní navigují, cvičíme hmat, poslepu určujeme předměty
- kde všude žijí lidé - čteme si pohádky z různých světadílů), naučíme se hru dětí z jiných kontinentů

Svátky a oslavy:

- každý den má někdo svátek - seznamujeme se se jmény v kalendáři, zapíšeme všechny spolužáky, abychom jim mohli blahopřát, přemýšlíme jak nejlépe blahopřát při různých příležitostech, ukazujeme si přání
- naš karneval - vyrábíme masky a doplňky k nim, bavíme se o karnevalu, kreslíme, co se nám na karnevalu líbilo
- čas adventní - vnímáme začínající atmosféru vánoc, čteme si o vánocích, vyprávíme o smyslu adventní doby, vyrábíme Mikuláše, čerty a anděly, připravujeme dárky, vystoupení - mikulášská besídka, vyzdobíme třídu
- kouzelný čas Vánoc - vyprávíme o vánočních zvycích, co v rodinách, učíme se vánoční koledy, pásmo na vystoupení, vyrábíme vánoční ozdoby - papír, šišky, skořápky, vyzdobíme třídu vánočními motivy, vyrábíme přáníčka k Vánocům, jmenovky, vánoční besídka - Štědrý večer
- Velikonoce - čteme si o národních zvycích, zdobíme a malujeme kraslice, zdobíme třídu a okna v symbolice Velikonoc, učíme se koledy a pleteme pomlázku
- Den učitelů - pátráme po knihách, kdo byl J.A.K., naše škola
- naš den D - povídáme si o dni dětí - význam), soutěžíme na hřišti - Hry bez hranic

Jak se správně chovat:

- známe kouzelná slovíčka - besedujeme o kouzelných slovech (děkuji, prosím, omlouvám se) - jejich význam), učíme se jak správně zdravít, podat ruku, požádat o něco, poděkovat
- člověk mezi lidmi - půjčujeme si knihu o společenském chování a cvičíme etiku, povídáme si, čím můžeme druhého potěšit, denně si uvědomujeme, že se máme chovat slušně a laskavě, hrajeme si na vyřizování drobných vzkazů, v stupo vání do místnosti, hodnotíme naše chování v jídelně
- návštěva divadla nebo koncertu divadelní představení, pěvecké pásmo, celodružinová soutěž „Malý zpěváček“
- cestou necestou - připomínáme si vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích, na vycházkách zdokonalujeme a procvičujeme chování na chodníku, silnici, na přechodech, na nákupech
- mluvíme správně - cvičíme jazyk (jazykolamy, dechová cvičení), čteme s porozuměním a správnou artikulací z knih a časopisů pro poslech
- řekni to beze slov - pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity
- v restauraci - seznamujeme se s pravidly slušného chování ve veřejných prostorách, cvičíme správné stolování
- v naší jídelně - dodržování zásad správného stolování, procvičujeme denně v ŠJ, dodržujeme základní hygienické návyky a hodnotíme vzájemně naše chování co jsme viděli a slyšeli ve sdělovacích prostředcích - povídáme si o pořadech v televizi, rozhlase, doporučujeme vhodné pořady, připravíme si vědomostní, soutěž a zahrajeme šiji - Lámeme si hlavičky,

Lidé a čas

Náš denní režim:

- co všechno jsme stihly během dne - vyprávíme si o zásadách a pravidlech denního režimu, povinnost, zábava
- jak jsme prožili včerejší den - besedujeme na toto téma, jak jsme prožili víkend, malujeme, co jsme zažili
- kdy se nejlépe připravovat do školy - využíváme hry, při nichž cvičíme paměť, pozornost, soustředěnost, tvořivé myšlení, využíváme počítač pro získání informací, práce s didaktickými hrami
- měření času - ukazujeme se měřidla času
- přesnost - zdvořilost králů - vážíme si svého volného času i druhých, hledáme, co nás o čas okrádá a čím zdržujeme sebe a rodiče, besedujeme o nebezpečí spěchu - zranění

Jak se mění čas:

- když jsme byli malí - vyprávíme si nejzábavnější příhody z našeho dětství, chronologicky řadíme obrázky osob, které představují jednotlivé fáze života
- jak pomáhaly děti dříve a dnes doma - čteme si o životě žáků, povinnostech, radostech, starostech - srovnáváme s dneškem
- změny města - na vycházce sledujeme rozdíly mezi novostavbou a starými domy
- co nám říkají staré předměty - ukazujeme si na sbírce známek, mincí, starých pohlednic, nálepek - jak se vyvíjeli
- lidé a minulost - čteme české pohádky a říkadla, jazykolamy, život v minulosti
- řemeslná výroba u nás - zkusíme zhotovit některé z řemeslných výrobků (kraslice s tradičními ornamenty)
- jak se bydlelo - pátráme, jak se žilo na hradech, zámcích, kreslíme, vystřihujeme

Rozmanitost přírody

Příroda kolem nás, rostliny, živočichové:

- jak se mění náš strom - kreslíme určitý strom v jednotlivých ročních obdobích využíváme listy a plody vybraného stromu ke koláži, podzimní variace
- stavíme z přírodnin - stavíme objekty ze shromážděných přírodnin, otiskujeme listy, využíváme různé techniky
- město v lese - učíme se poznávat hmyz, pozorujeme mraveniště, brouky
- hlavou v oblacích - učíme se poznávat ptáky podle vzhledu, zpěvu, malujeme krmítka pro ptáky, krmíme v zimě ptáčky, co chutná, co škodí
- ptačí tajemství - sledujeme, kdy přilétají různé druhy ptactva, kdy a kam odlétají
- naše květiny - pečujeme o květiny, pěstujeme a zaléváme
- probouzení přírody - jdeme na exkurzi do zahradnictví
- záhady pod kameny - sledujeme při vycházce život pod zvednutými kameny, sbíráme zajímavé kameny, malujeme na oblázky
- za dobrodružstvím přírody - soutěžíme v poznávání zvířat, rostlin i podle hmatu, vůně, skládání rozstříhaných obrázků, napodobujeme hlasy zvířat, návštěva biofarmy (
- naši kamarádi zvířátka - vyprávíme si o domácích zvířátkách, kreslíme domácí mazlíčky - výstavka
- portrét zvířete, zvířata a jejich mláďata - získáváme informace z knih o životě v ZOO, na vycházkách sledujeme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí, pozorujeme stopy, z barevných papírů skládáme zvířátka — origami, kreslíme a malujeme oblíbené zvíře, výtvarná soutěž

Roční období:

- příroda a my — besedujeme o ročních obdobích - změny v přírodě, život zvířat jejich vztahy, pozorujeme změny v přírodě, vycházky malujeme
- podzim - soutěžíme v poznávání ovoce, zeleniny (hmat, chuť, vůně), vyrábíme draky, sběr krmivá pro lesní zvěř, vlastnoručně vyrobenými klíči "uzamykáme les", všiměj si, jak příroda usíná
- zima - vánoční strom pro zvířátka, pozorujeme prodej kaprů
- jaro - pozorujeme jarní práce na zahrádce, kreslíme a malujeme jarní květiny, mláďata zvířat domácích
- týden, měsíc, rok - vyrábíme koláže, charakterizující jednotlivé měsíce (roč. období)

Počasí:

- pranostika na každý den - vyhledáváme pranostiku
- hra na rosničku - sledujeme předpověď počasí v TV, pak porovnáváme, jak u nás bylo

Chráníme své životní prostředí:

- Den Země - sbíráme náměty, co by se dalo zlepšit v našem prostředí, pozorujeme okolí), pomáháme při úklidu okolí školy ŠD, třídíme odpad do kontejnerů
- co do přírody nepatří - při vycházkách si všímáme všeho, co do lesa, přírody nepatří, besedujeme o tom, jak člověk škodí nebo prospívá lesu, přírodě
- hrnečku vař - poznáváme lesní plody, léčivé, jedovaté, vyprávíme si o nebezpečí ohně v lese, beseda s hasiči
- knihy přírody - tvoříme výrobky z přírodnin (listová koláž, tisk, frotáž, zvířátka)
- cesta do pravěku - kreslíme, malujeme, modelujeme prehistorické zvíře prohlížíme si obrázky encyklopedie a srovnáváme zvířecí druhy

Člověk a jeho zdraví

Poznáváme naše tělo:

- naše tělo kouzlo pro zdraví - vyprávíme si o otužování, zdravém životním stylu, jak pečujeme o své zdraví, co nám škodí a co prospívá, dodržujeme nutný stravovací režim, vitamíny, prevence, zjišťujeme jak správně odpočívat a relaxovat
- čistota půl zdraví - kontrolujeme běžnou denní hygienu, čistotu oděvu, jeho vhodnost, ujasňujeme si hygienické zásady
- naš zdraví jídelníček - sestavujeme desatero zásad zdravé výživy, kreslíme ovoce a zeleninu, vyhledáváme obrázky zdravých a nezdravých jídel - třídíme, tvoříme koláž
- první pomoc - učíme se zásadám první pomoci, umíme ošetřit drobná poranění, přivolat pomoc, tísňová čísla
- chodíme ven každý den - skáčeme, běháme, sportujeme, učíme se školky, zdokonalujeme se v disciplínách lehké atletiky - olympiáda, učíme se novým hrám

Příloha č.1:

Osnova pro poučení dětí o bezpečnosti a ochraně zdraví při činnostech ve školní družině

Jak se máme chovat, aby se nám nic nestalo:

- Nesmíme sami zapojovat a pouštět ve třídách žádné elektrické přístroje (televize, radiomagnetofony, videa, gramofony apod.)
- Nesmíme manipulovat s elektrickými zásuvkami, protože jinak dostaneme ránu elektrickým proudem.
- Nesmíme jakkoli manipulovat s okny.
- Nelezeme (neskáčeme) po stolech, židličkách, topení.
- V oddělení ani v jídelně neběháme kolem stolů - nehrajeme na honěnou.
- Nebudeme se houpat na židli, jinak spadneme a rozbijeme si hlavu, ale pozor, hlavu si můžeme rozbít i pádem ze schodů nebo na jiný ostrý či tvrdý předmět.
- Silnice není hřiště. Fotbal ani jinou hru tam nehrajeme, jinak nás porazí auto. Hrajeme si jenom na hřišti.
- Nebudeme hladit cizího psa, protože by nás mohl pokousat. Každý pes by měl mít náhubek a být na vodítku.
- Na kole a kolečkových bruslích bez helmy? Ani nápad. Spadneme a rozbijeme si hlavu, je to moc nebezpečné. Vždycky musíme mít helmu.
- Neměli bychom si hrát se zápalkami, s ohněm ani pyrotechnikou, jinak se popálíme, takové věci patří do rukou jen dospělým.
- Zraníme-li se, ihned o tom povíme paní vychovatelce.
- Všichni se řídíme pokyny paní vychovatelky.
- Bez dovolení neopouštíme oddělení ŠD.
- Ze školy do ŠD přecházíme ukázněně a ohleduplně k ostatním dětem - nezávodíme, kdo tam bude první.
- Nemůžeme sami bez omluvy po skončení vyučování odejít domů.

- Nikomu nesmíme ubližovat, jen slaboši a zbabělci si musí dokazovat svoji sílu.
- Při vycházkách, když přecházíme vozovku, se řídíme pokyny paní vychovatelky.

Pravidla slušného chování:

- vstoupil jsi - pozdrav
- odcházíš - rozluč se
- dostaneš-li - poděkuj
- chceš-li - řekni prosím
- použivej ostatní kouzelná slovíčka, která k sobě lidi přibližují
- neskákej nikomu do řeči, každý má právo vyjádřit svůj názor
- nikomu neubližuj, jen slaboši a zbabělci si musí dokazovat sílu
- nenič - každá věc, která ti posloužila, poslouží druhým
- netrap se - všechny dveře jsou zde otevřené, proto se přijď rozdělit o každou bolest, radost
- mluv pravdu - lež a pomluva mezi slušné lidi nepatří
- važ si sám sebe i druhých - v životě je důležité znát svoji cenu i druhých nenič jiným to, co nechceš, aby bylo ničeno tobě neboj se překonat překážky, neboj se neúspěchu

Příloha č. 2

Návrh ročního tematického plánu

ZÁŘÍ	Sportovní seznamovací odpoledne Malování na chodníku
ŘÍJEN	Podzimní tvoření Orientační běh
LISTOPAD	Zpívá celá družina - soutěž 0.,1.,2. tříd Hádej, hádej, hádači - kvízy, hádanky
PROSINEC	Čertovské odpoledne Vánoční tvoření

- LEDEN* Zábavné čtení-skupinové projekty
Zimní hrátky
Stavby z kostek
- ÚNOR* Ptačí strom - zdobení stromů, potrava pro ptáky
Zlaté ručičky- týden plný tvoření
- BŘEZEN* Posezení s pohádkou
Receptář plný nápadů - jíme zdravě
- DUBEN* Den Země - úklid okolí, ekologie
Týden bystrých hlaviček - deskové hry
- KVĚTEN* Líná kůže, málo zmůže - soutěž týmů
Fotbalový turnaj
Turnaj ve vybíjené
- ČERVEN* Sportovní trojboj
Den dětí - Soutěž bez hranic

Příloha č.3

Kroužky ŠD — nabídka je závislá na zájmu vychovatelek

Sportovní hry „Zdatlík“

Kroužek „Výtvarný – Paletka“

Pracovně-výtvarný kroužek „Šikulka“

Kroužek „Turistík“

Kroužek – vlastivědný

Kroužek čtená ský

Kroužek volejbal

Kroužek „ Angličtina hrou“

Kroužek pohybové hrátky

Kroužek „ Tane ky“

Příloha č.4

Hodnocení a autoevaluace

Cílem evaluace včetně hodnocení je ověřovat a zlepšovat kvalitu veškerých činností v ŠD včetně jejich podmínek.

Vnitřní evaluace:

Zahrnuje průběžné sebehodnocení práce vychovatelek hodnocení výchovné práce ŠD vedením školy hodnocení výchovné práce ŠD třídními učitelkami - vzájemná spolupráce, přehled o rozvoji žáků hodnocení klimatu ŠD (atmosféry) hodnocení realizace ŠVP

Vnější evaluace:

Zahrnuje zpětnou vazbu ze získaných informací od rodičů a žáků hodnocení zřizovatele a České školní inspekce hodnocení veřejnosti podle prezentace výsledků ŠD

Evaluace práce školní družiny a jejího ŠVP se zabývá:

činností družiny jako školského zařízení prací jednotlivých oddělení družiny - kvalita a

efektivita působením činností a vychovatelek na jednotlivé žáky personálním stavem školní družiny a úrovní dalšího vzdělávání vychovatelek (možnost DVPP, samostudium) stavem materiálních podmínek (kvalita pracovního prostředí, vybavení nábytkem, pomůckami atd.) zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví

Techniky evaluace a hodnocení:

- průběžné denní hodnocení toho, co se povedlo, co ne a hledání příčin kolegiální rozhovor na pedagogických či provozních poradách neformální povídání o činnostech v ŠD, o svěřených žácích zpětná vazba bezprostředních reakcí žáků
- zpětná vazba - zájem rodičů o činnost ve školní družině
- veřejná prezentace výsledků činnosti družiny (veřejná vystoupení, výstavky prací)
- pozorování žáků, rozhovory s nimi i s rodiči
- testování, jak si poradí se zadanými úkoly
- je možné využít anketu pro rodiče - ohlasy rodičů a názory žáků
- na konci každého čtvrtletí provést analýzu naplnění plánovaných akcí - zhodnotit, co se nám povedlo, co méně a proč, zda činnost opakovat, za jakých podmínek provést změnu (nabídka dalších služeb, aktivit...)
- kontrola vedením školy (pozorování, kontrola dokumentace ŠD, diskuze na poradách ŠD) každoroční písemné zhodnocení vlastní práce ŠD - příkládá se k výroční zprávě školy prezentace ŠD prostřednictvím fotodokumentace a videonahrávek z akcí ŠD

Naše školní družina je rovněž cvičnou ŠD, což znamená, že je zde vykonávána pedagogická praxe v průběhu školního roku studenty Střední pedagogické školy.

Aktualizace dokumentu provedena ke 9. 9. 2024 vedoucí vychovatelkou ŠD